

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2014-03-28
Meddelad i
Linköping

Mål nr
4972-13
Enhet 1

KLAGANDE

Tåby Sockenallmänning
c/o C F Tersmeden
Almstad Gård
614 92 Söderköping

Ombud: Jur.kand. Filip Herlitz
Argum AB
Box 5216
102 45 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen Östergötland
581 86 Linköping

ÖVERKLAGAT BESLUT

Jordbruksverkets beslut den 28 juni 2013

SAKEN

Tillämpning av jordförvärvslagen (1979:230)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och beslutar, med upphävande av det överklagade beslutet, att Tåby Sockenallmänning ska beviljas förvärvs-tillstånd för fastigheterna Norrköping Klingstad 4:1 och 5:1.

Dok.Id 151597

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00

E-post:
forvaltningsrattenilinkoping@dom.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDE M.M.

Jordbruksverket beslutade den 28 juni 2013 att avslå Tåby Sockenallmännings ansökan om tillstånd att förvärva fastigheterna Norrköpings Klingstad 4:1 och 5:1. Beslutet motiverades bl.a. med följande. De arealöverlåtelse som skulle kunnat legat till grund för ett kompensationsförvärv ligger längre än fem år tillbaka i tiden. Jordbruksverket anser att tidsfristen inom vilken kompensationsköp kan göras uppgick till fem år även före ikraftträdandet av den nya lydelsen av 6 § Jordförvärvslagen. Vidare anser inte Jordbruksverket att några särskilda skäl enligt 6 § andra stycket punkten 4 jordförvärvslagen föreligger. Så som paragrafen är utformad ger den möjlighet till förvärvstillstånd när det annars finns särskilda skäl. Med särskilda skäl avses alltså andra omständigheter än de som annars anges i 6 § jordförvärvslagen, vare sig åberopad tioårsfrist eller hänvisning till speciallagstiftning avseende sockenallmänning utgör sådana skäl.

Tåby Sockenallmänning (allmänningen) överklagar beslutet och anför bl.a. följande till stöd för sin talan. Eftersom det var svårt för allmänningen att driva ett rationellt skogsbruk på fastigheten Norrköping Falkviksmarken 1:1, såldes fastigheten den 1 april 2005. Allmänningen avsåg att i enlighet med de bestämmelser om bibehållen oförminskad häradsallmänningar som finns i lag (1952:166) om häradsallmänningar så snart som möjligt köpa en ny fastighet men fann ingen lämplig ersättningsmark förrän hösten 2012. Även om femårsregeln ska tolkas strikt vid tillämpning av 6 § första stycket jordförvärvslagen, kan avyttringar som skett längre tillbaka i tiden än fem år medföra att särskilda skäl enligt 6 § andra stycket punkten 4 föreligger. Det är ostridigt att Tåby sockenallmänning före förvärvet av de i målet aktuella fastigheterna avyttrat mark till fysiska personer och därmed medverkat till att balansen mellan ägarkategorierna förskjutits. Ett medgivande av förvärvstillstånd skulle därmed bidra till återställande av denna förskjutning och därmed ligga i linje med förvärvslagstiftningens syfte. Vid sidan av

detta syftar jordförvärvslagen även till att gynna sysselsättningen på landsbygden. Härads- och sockenallmänningar utgör en ytterst begränsad sfär av juridiska personer och i och med att regelverket för dessa genomtyras av långsiktigt ägande och rationellt brukande kan ett medgivande av förvärvstillstånd inte strida mot jordförvärvslagens syfte att motverka exploaterande förvärv.

Såväl Länsstyrelsen som Jordbruksverket avstyrker bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

I 6 § jordförvärvslagen anges att en juridisk person får lämnas förvärvstillstånd, om

1. förvärvaren avstår, kan antas komma att avstå eller under de fem närmast föregående åren har avstått lantbruksegendom som i fråga om produktionsförmåga ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet, och
2. avståendet sker, kan antas komma att ske eller har skett till
 - a) en fysisk person, eller
 - b) staten för naturvårdsändamål.

Utöver vad som sägs i första stycket får en juridisk person lämnas förvärvstillstånd, om

1. egendomen är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk,
2. förvärvet huvudsakligen avser skogsmark och förvärvaren på orten bedriver sådan industriell verksamhet i vilken egendomens virkesavkastning behövs,
3. förvärvet sker från annan juridisk person än dödsbo, eller
4. det annars finns särskilda skäl.

Av 5 § Lag (1952:166) om häradsallmänningar framgår bl.a. följande. Häradsallmänning skall bibehållas oförminskad om inte annat framgår av denna lag.

Av prop. 2004/2005:53 s. 39 framgår bl.a. följande. Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska en prövning göras utifrån en avvägning mellan intresset att bevara balansen mellan olika ägarkategorier och vad som är skäligt i det enskilda fallet. Även allmänna intressen kan därvid beaktas.

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 1991 not 466 (angående rättsprövning), i fråga om dåvarande 5 § första stycket 4. jordförvärvslagen noterat att vad som ska avses med annat särskilt skäl inte anges i nämnda lag, men att exempel ges i förarbetena. Rättsregeln är sålunda utformad så att den ger ett betydande mått av handlingsfrihet.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning

Inledningsvis kan förvaltningsrätten konstatera att bestämmelsen i 6 § första stycket 1. om kompensationsförvärv mot bakgrund av den tid som förlöpt sedan Tåby sockenallmänning avyttrade fastigheten Norrköping Falkviksmarken 1:1 inte är tillämplig i aktuellt ärende. Vidare kan rätten konstatera att inte heller 6 § första stycket 2. eller andra stycket 1 – 3. är tillämpliga i aktuell situation. Därmed återstår frågan om det finns särskilda skäl att bevilja förvärvstillstånd enligt andra stycket 4. i samma paragraf.

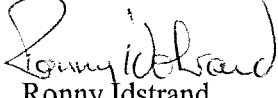
Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska en prövning göras utifrån en avvägning mellan intresset att bevara balansen mellan olika ägarkategorier och vad som är skäligt i det enskilda fallet.

Det kan noteras att fastigheten Falkviksmarken 1:1 år 2005 avyttrades av Sockenallmanningen till en fysisk person och att fastigheterna Klingstad 4:1 och 5:1 ägs av en fysisk person.

Tåby sockenallmanning lyder under reglerna i lag (1952:166) om häradsallmänningar av vilken bl.a. följer att allmanningen ska bibehållas oförminskad. Av handlingarna i målet framgår att Tåby sockenallmanning sedan de avyttrade Falviksmarken 1:1 under 2005 har sökt efter lämpligt kompensationsförvärv men inte förrän under hösten 2012 funnit lämplig fastighet i anslutning till sockenallmanningens område. Ett av de grundläggande syftena bakom reglerna kring jordförvärvstillstånd är att bevara balansen mellan olika ägarkategorier. Bestämmelserna om kompensationsförvärv i syfte att bibehålla häradsallmanning är ett annat sätt genom vilket lagstiftaren önskat reglerat balansen mellan olika ägarkategorier. Ett kompensationsförvärv resulterar de facto i att rådande ägarförhållanden bibehålls. Förvaltningsrätten finner mot bakgrund av detta att det kan vara rimligt att vid en prövning av om särskilda skäl föreligger beakta avyttringar som skett längre tillbaka än fem år, detta gäller inte minst i en situation då krav på kompensationsförvärv för aktuell avyttring följer av lag.

Vid en sammantagen bedömning av ovan nämnda omständigheter och med särskild hänsyn till att ett medgivande av förvärvstillstånd i aktuellt ärende i vart fall inte strider mot syftet bakom bestämmelserna i Jordförvärvslagen, att bevara balansen mellan olika ägarkategorier, finner förvaltningsrätten att förhållandena är sådana att det föreligger särskilda skäl att meddela förvärvstillstånd. Tåby sockenallmännings överklagande ska därför bifallas på så sätt att allmanningen ska beviljas förvärvstillstånd för fastigheterna Norrköping Klingstad 4:1 och 5:1.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D)

Ronny Idstrand

I avgörandet har även nämndemännen Barbro GM Petterson, Eva Åbrodd
och Magdalena Jerlström deltagit.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.